

Nr 173.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning i vissa fall i anledning av olycksfall i arbete eller yrkessjukdom; given Stockholms slott den 23 februari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, varom föredragande departementschefen under punkterna 1:o—4:o hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, uppkomna frågor angående ersättning i vissa fall i anledning av olycksfall i arbete eller yrkessjukdom samt anför:

1:o.

Fråga om ersättning till D. E. Berg i anledning av olycksfall under arbete inom jordbrukets arbetsblockorganisation.

Gällande lagbestämmelser m. m.

Enligt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete är som regel varje arbetare försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbetet (1 §). Med arbetare förstås i lagen envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning utan att i förhållande till honom vara att anse som självständig företagare. Såsom arbetare anses ej den, som utför arbetet i sitt hem eller å arbetsställe, som av honom bestämmes, ej hel-

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 1 saml. Nr 173.

ler den som av tillfällig anledning användes till arbete av någon som eljest ej använder arbetare (2 §). För olycksfall utgår enligt vissa regler ersättning för läkarvård m. m. ävensom, under förutsättning att olycksfallet medfört sjukdom och denna varat mer än tre dagar, sjukpenning med belopp, som bestämmes i förhållande till den skadades arbetsförtjänst. Om olycksfall efter upphörande av därav förorsakad sjukdom medfört förlust eller nedsättning av arbetsförmågan under längre eller kortare tid, utgår under denna tid livränta med belopp, som är beroende på storleken av den skadades arbetsförtjänst och graden av nedsättningen i hans arbetsförmåga. Livränta utgår emellertid icke, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondel (6 §). Om olycksfallet medfört döden, skall utgivas begravningshjälp samt livräntor till efterlevande (7 §).

Arbetsblockorganisationen inom jordbruket tillkom under den första krigsvintern 1939—1940 som ett försök att för jordbrukets vidkommande planlägga för en inträdande krissituation på grund av militärinkallelser bland jordbrukarna. De då bildade blocken voro uppbyggda på frivillig grund. Den lägsta enheten inom organisationen utgjordes av arbetsblocken, till vilka lämpligt antal brukningsdelar sammanfördes. För varje arbetsblock skulle finnas en blockledare. Dennes huvudsakliga arbete bestod i upprättande av mobiliseringsplaner samt rådslagning med blockmedlemmarna i frågor, som anginge jordbruksdriften i blocket. I ett icke obetydligt antal fall fingo de dessutom personligen ingripa i skötseln av blockmedlem tillhörig brukningsdel antingen genom att själva lämna gården vissa tjänster eller genom att anskaffa erforderlig hjälp till gården från annat håll. Organisatoriska bestämmelser under arbetsblockens första år utfärdades av statens livsmedelskommission. Numera har organisationen fastställts genom en den 18 juli 1942 utfärdad kungörelse (nr 639) angående organisation av arbetsblock inom jordbruket.

Framställning om ersättning.

Den 31 juli 1940 skulle arrendatorn *David Emanuel Berg*, Stenbacken, Skuttunge socken, i egenskap av blockledare inom ett arbetsblock i Bälunge socken reparera en arbetsvagn, tillhörig en då i militärtjänst inkallad blockmedlem. Vagnen, som behövdes vid den pågående höbärgningen å ifrågasvarande blockmedlems gård, hade befunnits vara trasig och enär ingen annan reparationskunnig person fanns att anlita, forslade Berg vagnen till smedjan på sin egen gård och grep sig där an med reparationsarbetet. Därunder träffades Berg av en järnbit i högra ögat, som skadades så svårt, att det vid en samma dag å Akademiska sjukhuset i Uppsala företagen operation måste borttagas. Å sjukhuset vårdades Berg därefter till och med den 10 augusti samt under tiden 24 augusti—10 september 1940.

Sedan anmälan om olycksfallet den 21 augusti 1940 ingivits till riksför-

säkringsanstalten, förklarade anstalten genom beslut den 17 september 1940, att då Berg i avseende å det arbete, i vilket olycksfallet inträffade, icke vore att anse såsom arbetare enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, ersättning icke skulle av anstalten utgivas i anledning av olycksfallet.

Häröver anförde Berg besvär hos försäkringsrådet, som emellertid genom utslag den 1 november 1940 ej fann skäl att göra ändring i överklagade beslutet.

I skrivelse den 22 januari 1945 har Berg under åberopande av vad sålunda förekommit anhållit, att Kungl. Maj:t måtte bevilja honom ersättning för olycksfallet enligt de grunder, som i motsvarande fall tillämpas av riks-försäkringsanstalten. Rörande sina personliga förhållanden har Berg i samband härmed uppgivit följande. Han vore född år 1891, gift och hade i äktenskapet en son, 24 år gammal, vilken under fyra års tid vårdats å sjukhus för tuberkulos och som i huvudsak vore oförmögen till arbete. Några kapitaltillgångar ägde han icke; den av honom bebodda jordbruksfastigheten Stenbacken, taxeringsvärderad till 5 700 kronor, ägdes av hans hustru. Hans till inkomst- och förmögenhetsskatt senast taxerade belopp hade utgjort 1 565 kronor. Då jordbruket vore av för liten omfattning för att bereda familjen försörjning, hade Berg under vintrarna måst antaga skogsarbete. I anledning av olycksfallet hade Berg måst vidkännas för honom avsevärda kostnader. Sålunda hade under hans sjukhusvistelse manlig arbetskraft måst anställas i hans jordbruk. Såsom ersättning för det förlorade ögat hade han ögonprotes, som betingade en kostnad av 40 kronor och som vartannat år måste förnyas. Enligt ett vid handlingarna fogat läkarintyg av den 13 januari 1945 förefunnes ej någon risk för försämring av synen på det kvarvarande vänstra ögat. Berg uppgav emellertid, att synen å detta öga försvagats i sådan grad, att han numera måste anlita glasögon.

Utlåtande över framställningen.

I ärendet har riks-försäkringsanstalten avgivit yttrande, vari anfördes:

Det arbete, vari Berg skadat sig, torde icke kunna anses utgöra sådant arbete, som ålegat honom i hans egenskap av blockledare, utan synes hava utförts på grund av frivilligt åtagande. Enligt riks-försäkringsanstaltens mening möta principiella betänkligheter mot att avsteg göres från den i 2 § andra stycket olycksfallsförsäkringslagen angivna grundsatsen, att den, som utför arbete i sitt hem eller å arbetsställe, som av honom bestämmes, är undantagen från rätt till ersättning. Med hänsyn till nu ifrågavarande arbetes karaktär av beredskapsarbete ävensom de särskilda omständigheter, som i övrigt föreligga i detta fall, vill anstalten emellertid icke motsätta sig, att Berg i anledning av skadan tillerkännes understöd av statsmedel.

Därest Berg i avseende å det arbete, i vilket olycksfallet inträffade, varit att anse såsom arbetare enligt olycksfallsförsäkringslagen och försäkrad i riks-försäkringsanstalten, skulle anstalten hava till honom utgivit — förutom ersättning för erforderlig läkarvård, ögonprotes m. m. — sjukpenning från och med den 1 augusti till och med den 10 september 1940 med 3 kro-

nor för dag. Härvid har anstalten funnit Bergs årliga arbetsförtjänst böra beräknas ha uppgått till 1 485 kronor men ej till 1 755 kronor. Från sjukpenningen skulle dock under tiden för Bergs vård å Akademiska sjukhuset — från och med den 1 till och med den 10 augusti samt från och med den 24 augusti till och med den 10 september 1940 — visst avdrag ha gjorts till täckande av kostnaderna för denna vård. Vidare skulle Berg ha tillerkänts livränta å 266 kronor 67 öre för år räknat med tillägg av belopp, svarande mot den sannolika årliga kostnaden för förnyelse av ögonprotesen. Livräntan, beräknad efter en årlig arbetsförtjänst av 1 600 kronor och en invaliditetsgrad av 25 procent, skulle ha utgått från och med den 11 september 1940 under Bergs återstående livstid.

Departements-
chefen.

För att ersättning skall utgå enligt olycksfallsförsäkringslagen fordras, att arbetet varit avlönat och att det icke utförts i den skadades hem eller å arbetsställe, som av den skadade själv bestämts. Då dessa förutsättningar icke förelegat i förevarande ersättningsfall, har ersättning följaktligen icke kunnat utgå till Berg.

Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som föreligga i fallet i fråga och som även uppmärksammats av riks-försäkringsanstalten i dess utlåtande i ärendet, finner jag emellertid starka skäl tala för att Berg skall erhålla ersättning för den skada, som han genom olycksfallet ådragit sig. Jag anser mig därför böra föreslå, att Berg av statsmedel tillerkännes ersättning efter samma grunder, som skulle ha gällt, därest lagen om försäkring för olycksfall i arbete varit tillämplig å honom.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att i anledning av det David Emanuel Berg övergångna olycksfallet må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. utbetalas ersättning med belopp, som skulle ha utgått, därest lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete varit tillämplig å olycksfallet.

2:o.

Fråga om ersättning till G. E. Thelander i anledning av olycksfall i arbete.

Gällande lagbestämmelser.

I fråga om gällande lagbestämmelser hänvisas till vad jag anför under 1:o.

Framställning om ersättning.

I en till riks-försäkringsanstalten den 11 juli 1944 inkommen skrivelse har förre vapenhantverkaren vid Livregementet till häst Gösta Emanuel The-

lander, född den 30 juni 1897, gjort framställning om ersättning på grund av ett honom den 16 maj 1929 övergånet olycksfall i arbete.

Enligt av riks försäkringsanstalten företagen utredning var Thelander vid tiden för olycksfallet anställd som tyghantverkare av 2:dra klass vid Göta livgarde, fästningsbataljonen, Oscar-Fredriksborg. Under arbete med rengöring av gevär den 16 maj 1929 råkade en stålflisa av omkring 10 mm längd intränga i Thelanders vänstra öga. Thelander forslades med flygambulans till garnisonssjukhuset i Stockholm, varest ögat bortopererades.

Anmälan om olycksfallet har, såvitt riks försäkringsanstaltens diarium utvisa, icke gjorts till anstalten. Då framställning om ersättning icke ingavs förrän i juli månad 1944, fann anstalten genom beslut den 10 november 1944 rätten till ersättning på grund av olycksfallet vara preskriberad jämlikt förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer.

Rörande Thelanders personliga och ekonomiska förhållanden utvisa handlingarna i ärendet följande:

Thelander har alltsedan år 1914 tjänstgjort vid skilda militära förband. Hans avlöningsförmåner under loppet av ett år, räknat tillbaka från olycksfallet, ha uppgivits uppgå till omkring 5 200 kronor. Efter olycksfallet har Thelander varit grubblande och lidit av sömnlöshet, som medfört nervkänslighet. Denna hade under åren blivit alltmera utpräglad och slutligen föranlett hans intagande å sinnessjukhus, där han vistats i perioder under loppet av åren 1940—1944. Då sjukdomen utgjorde hinder för honom att för framtiden på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst eller att utöva annan befattning, nödgades han avgå från tjänsten och åtnjuta från och med den 1 juni 1944 sjukpension från statskontoret med 2 664 kronor för år jämte härå belöpande rörligt tillägg samt för närvarande kristillägg. Han vistas nu i sitt hem jämte sin hustru, som är 42 år gammal. Makarna ha ingen annan inkomst än sjukpensionen. Thelander uppgives kunna taga vara på sig själf men alltjämt lida av vissa tvångsföreställningar. Han är dock icke omyndigförklarad. Synförmågan på det kvarvarande ögat är nedsatt. Efter högst tjugu minuters läsning inställer sig trötthet i ögat och värk över hjässan.

Med skrivelse den 22 december 1944 har riks försäkringsanstalten överlämnat handlingarna i ärendet under hemställan, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att ersättning till Thelander på grund av ifrågakvarande olycksfall måtte förklaras skola jämlikt grunderna i 1916 års olycksfallsförsäkringslag efter anstaltens bestämmande utgå från och med den dag Thelander erhållit sjukpension. Rörande frågan om storleken av den ersättning, vartill Thelander varit berättigad, därest olycksfallet i föreskriven ordning anmälts till anstalten, anför anstalten, att Thelander efter olycksfallet skulle ha tillerkänts livränta efter en invaliditetsgrad av 25 procent. Den årliga arbetsförtjänsten skulle med tillämpning av 9 § sista stycket olycksfallsförsäkringslagen, sådant detta lagrum lydde vid tiden för olycksfallet, ha beräknats till 3 000 kronor. Livränta skulle sålunda ha tillerkänts The-

lander med 500 kronor för år, men skulle densamma för tiden till och med den 30 juni 1938 icke ha utbetalats. För tiden därefter och så länge Thelander kvarstod i tjänst skulle livränta med tillämpning av kungörelsen den 8 april 1938, nr 112, ha utbetalats endast om och i den mån särskilda förhållanden kunde föranleda utbetalning jämlikt 11 § fjärde stycket nyssnämnda lag. Efter Thelanders avgång från statstjänsten skulle livräntan ha till honom utbetalats från och med dagen efter avgångsdagen eller sålunda från och med den 1 juni 1944.

Yttrande i ärendet.

Försäkringsrådet har i yttrande över anstaltens skrivelse anfört följande:

Vid granskning av riksförsäkringsanstaltens handlingar från synpunkten av Thelanders rätt till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen har rådet funnit vad i ärendet förekommit icke föranleda någon rådets åtgärd.

Vad beträffar frågan om medgivande av ersättning till Thelander i särskild ordning instämmer försäkringsrådet i riksförsäkringsanstaltens härutinnan gjorda hemställan.

I fråga om ersättningens storlek har försäkringsrådet ej någon erinran att framställa mot riksförsäkringsanstaltens yttrande, därest såsom följd av olycksfallet antages allenast förlust av vänstra ögat och de läkarintyg, som i original eller avskrift finnas bland remisshandlingarna, läggas till grund för invaliditetsbedömningen. Till livräntan skulle eventuellt komma tillägg, svarande mot den sannolika årliga kostnaden för förnyelse av sådana särskilda hjälpmedel, som omförmälas under 6 § första stycket 1) olycksfallsförsäkringslagen. Emellertid synes viss anledning föreligga att till närmare undersökning upptaga frågan, huruvida den psykiska sjukdom, varav Thelander lider, står i orsakssamband med olycksfallet. Skulle sådant orsakssamband visa sig vara för handen, kommer frågan om ersättningens storlek i ett annat läge.

*Departements-
chefen.*

Av utredningen i ärendet framgår, att Thelander under anställning vid ett militärt förband ådragit sig en svårartad kroppsskada. Thelander har därefter ådragit sig en psykisk sjukdom, och det är ej uteslutet, att denna står i orsakssammanhang med olycksfallet. Han är numera oförmögen att på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst och har erhållit avsked med sjukpension. Då anspråk på ersättning i anledning av olycksfallet icke rests förrän mer än femton år efter olycksfallet, har riksförsäkringsanstalten jämlikt stadgad praxis funnit ersättningsrätten förverkad på grund av preskription.

Det militära förband, där Thelander vid tidpunkten för olycksfallet var anställd, har uraktlåtitt att, såsom rätteligen bort ske, göra lagenlig anmälan om den inträffade skadan. Möjlighet hade givetvis förelegat för Thelander att själv göra sådan anmälan. Att så icke skett får väl huvudsakligen tillskrivas det förhållandet, att olycksfallet icke medfört någon minskning i Thelanders löneförmåner under den följd av år efter olycksfallet, då han

kunnat utöva sin befattning. Först genom Thelanders avgång från stats-tjänsten och den därav föranledda försämringen i hans inkomstförhållanden har frågan om gottgörelse för olycksfallsskadan aktualiserats, i samband varmed också framställningen om ersättning ingivits.

Med hänsyn till sålunda föreliggande omständigheter synes det mig skäligt, att staten, som vid olyckstillfället och under ett flertal år dessförinnan varit Thelanders arbetsgivare, bereder denne gottgörelse för den skada han genom olycksfallet ådragit sig. Thelander synes mig böra, såsom riksförsäkringsanstalten föreslagit, beredas ersättning från och med den 1 juni 1944 enligt samma grunder som skulle ha gällt, därest preskription icke mellankommit. Ersättningens belopp torde efter ytterligare utredning fastställas av riksförsäkringsanstalten.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att i anledning av det förre vapenhantverkaren Gösta Emanuel Thelander övergångna olycksfallet må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m m. för tiden från och med den 1 juni 1944 utbetalas ersättning med belopp, som, därest preskription icke mellankommit, skulle ha utgått jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

3:o.

Fråga om ersättning till G. Pettersson i anledning av yrkessjukdom (silikos).

Gällande lagbestämmelser.

Lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar utfärdades den 14 juni 1929 och trädde i kraft den 1 januari 1930. Enligt 1 § skall den, som jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete är försäkrad för skada till följd av sådant olycksfall, anses vara försäkrad jämväl för yrkessjukdom, som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av vissa i paragrafen uppräknade ämnen. Genom lagändring den 12 september 1930 upptogs bland de uppräknade ämnena även stendamm, varigenom lagen erhöll tillämplighet å den genom stendamm framkallade yrkessjukdomen silikos. Lagändringen trädde i kraft den 1 januari 1931, men jämlikt övergångsbestämmelse skulle den icke äga tillämpning i fråga om sådan av stendamm framkallad yrkessjukdom, som yppats före nämnda dag, och ej heller beträffande dylik yrkessjukdom, som yppats senare, därest arbetaren icke efter lagens ikraftträdande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där arbetarna äro utsatta för inverkan av den art, som framkallat sjukdomen.

Såsom förutsättning för ersättningsrätt för silikos gäller vidare enligt 3 § i lagen (enligt paragrafens lydelse efter lagändring den 26 juni 1936), att arbetaren inom tio år före dagen för sjukdomens yppande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där fara föreligger för sjukdomen.

Av riksdagen lämnade bemyndiganden att utbetala ersättningar enligt yrkes-sjukdomsförsäkringslagen.

Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 179) medgav 1937 års riksdag, att ersättning av statsmedel utbetalades åt fyra av silikos drabbade arbetare, å vilka lagens bestämmelser icke voro tillämpliga på grund av att sjukdomen yppats vid röntgenundersökning, som på anmodan av deras arbetsgivare företagits ett fåtal dagar före den 1 januari 1931. 1939 års riksdag beviljade därjämte i anledning av förslag i proposition nr 121 ersättning av statsmedel åt en person, förre gjutgodsskrotaren A. L. Leonardsson, i anledning av silikos, som ansetts yppad vid läkarundersökning redan 1927, ehuru varken den sjuke själv eller den undersökande läkaren vid denna tidpunkt ägt kännedom om sjukdomens beskaffenhet.

Vidare har 1939 års riksdag bemyndigat Kungl. Maj:t att av statsmedel utbetala ersättning för vissa fall av silikos, å vilka lagens bestämmelser icke äro tillämpliga på grund av vissa övergångsbestämmelser till ändringar i 3 och 7 §§ yrkessjukdomsförsäkringslagen, vilka genomförts genom lag den 26 juni 1936. I två fall av sådan art, som avses i detta bemyndigande, hade ersättning tidigare beviljats av 1938 års riksdag.

Framställning om ersättning.

Med skrivelse den 8 september 1944 har *riksförsäkringsanstalten* överlämnat en ansökan av Gideon Pettersson i Gränsfors om ersättning av statsmedel i anledning av silikos. Beträffande de med ifrågavarande sjukdomsfall närmare sammanhängande omständigheterna anför anstalten i sin skrivelse:

Pettersson har varit anställd hos Gränsfors bruks aktiebolag, Bergsjö, och har under denna anställning varit försäkrad jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete och sålunda jämväl enligt lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar hos ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö.

Av från försäkringsbolaget införskaffade handlingar framgår, bland annat, att Pettersson, som är född den 2 november 1887, innehaft sin anställning sedan år 1910 och därunder huvudsakligen varit sysselsatt med fin-slipning av yxor. Enligt ett den 17 januari 1944 utfärdat läkarintyg hade Pettersson år 1923 lidit av hosta och feber, som enligt uppgift av då rådfrågad läkare uppfattats såsom lungkatarr. Sedan sistnämnda tidpunkt hade Pettersson besvärats av hosta och slem. Röntgenenkomlysning av hans lungor hade företagits första gången år 1939. Undersökning, jämväl medelst röntgenfoto-grafering, av Petterssons lungor den 3 januari 1944 ansågs utvisa sten-

dammslunga (silikos). På föranstaltande av försäkringsbolaget blev Pettersson undersökt av professor Anders Kristensson, Stockholm, vilken i utlåtande den 24 mars 1944 meddelade, att han funnit det framgå, att Pettersson lede av silikos, stadium III, samt att sjukdomen nedsatte hans arbetsförmåga avsevärt i fråga om tungt och ansträngande kroppsarbete, varemot han utan mera påtaglig inskränkning kunde utföra stillasittande arbete. Det vore möjligt, kanske sannolikt, att hans tillstånd med tiden komme att förvärras. Sjukdomen ansågs yppad senast den 3 januari 1944. Enligt ett i ärendet den 1 maj 1944 avgivet yttrande av doktor Torsten Bruce, Stockholm, uppskattades den av silikosen orsakade nedsättningen av arbetsförmågan till 75 procent.

Emellertid framgick vid en av försäkringsbolaget företagen utredning om Petterssons arbetsförhållanden att han visserligen under åren från 1910 till år 1917 eller 1918 arbetat vid slipstenar av natursten, i vilket arbete fara föreligger för nu ifrågavarande yrkessjukdom, men att aktiebolaget någotdera av sistnämnda år utbytt dessa slipstenar mot konstgjorda slipskivor, i vilka senare icke finnes sådana beståndsdelar, som kunde medföra fara för sjukdomen.

Sedan försäkringsbolaget hänskjutit frågan om Petterssons ersättningsrätt till de ömsesidiga socialförsäkringsbolagens skaderegleringsnämnd, meddelade nämnden den 9 juni 1944 det utlåtandet, att då Pettersson icke efter yrkessjukdomslagens ikraftträdande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där han varit utsatt för inverkan av den art, som framkallar sjukdomen stendammslunga, ersättning enligt yrkessjukdomslagen icke skulle utgå. I anslutning därtill beslöt försäkringsbolaget den 13 juni 1944, att ersättning icke skulle av bolaget utgivas i anledning av Petterssons yrkessjukdom.

Försäkringsbolagets ifrågavarande beslut har icke varit föremål för försäkringsrådets prövning.

I fråga om tiden för Petterssons sysselsättning i farligt arbete samt beträffande tidpunkten för silikosen yppande har riksförsäkringsanstalten anfört följande:

Riksförsäkringsanstalten ansluter sig för sin del till försäkringsbolagets uppfattning, att Pettersson efter 1931 års ingång icke kan anses ha varit sysselsatt i farligt arbete.

I fråga om den tidpunkt, då Petterssons yrkessjukdom skall anses ha yppats, framgår, att vid den förenämnda år 1939 verkställda röntgengenomlysningen vissa lungförändringar konstaterades, samt att lungorna icke blivit röntgenfotograferade tidigare än den 3 januari 1944, varvid silikos konstaterats. Riksförsäkringsanstalten har på grund härav för sin del funnit, att sjukdomen skäligen bör anses ha yppats den 3 januari 1944. Ovan nämnda förutsättning för ersättningsrätt, nämligen att farligt arbete skall ha utförts inom tio år före dagen för sjukdomens yppande, föreligger alltså i detta fall icke heller.

Vidkommande frågan om den ersättning, vartill Pettersson finge anses vara berättigad, därest yrkessjukdomsförsäkringslagen varit å honom tillämplig, yttrar anstalten:

Därest lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar i förevarande fall varit tillämplig samt Pettersson varit försäkrad i riksförsäkringsanstalten,

skulle han ha tillerkänts en årlig livränta att utgå från och med den 4 januari 1944 tillsvidare under ett år med undantag av vissa tider, då han varit intagen å sjukvårdsinrättning och på grund härav varit berättigad till sjukpenning. Invaliditetsgraden under ifrågavarande livräntetid skulle hava uppskattats till sjuttiofem procent. Jämlikt bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen, vilka vid bestämmande av ersättning för yrkessjukdom äga motsvarande tillämpning, skall livränta utgivas med ett årligt belopp, motsvarande vid förlust av arbetsförmågan två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen. Petterssons årliga arbetsförtjänst skulle av riks försäkringsanstalten med ledning av därom införskaffade uppgifter hava beräknats till ett skäligt belopp av tvåtusen kronor. Vid en invaliditetsgrad av sjuttiofem procent skulle den Pettersson tillerkända livräntan alltså hava utgått med ett årligt belopp av ettusen kronor. Frågan om den invaliditetsgrad, som för tid därefter skolat läggas till grund vid livräntans beräkning, skulle hava upptagits till prövning sedan förnyad läkarundersökning av Pettersson då ägt rum.

Förutom livränta och sjukpenning skulle i ersättning hava utgivits erforderlig läkar- och sjukhusvård m. m.

Riks försäkringsanstalten upplyser, att anstalten genom sitt ortsombud införskaffat upplysningar om Petterssons ekonomiska förhållanden. Därvid hade framkommit, att Pettersson vore gift, att makarna icke hade egna barn men en fosterson, 7 år gammal, för vilken underhållsbidrag erhöles med 25 kronor i månaden, att hustrun icke hade förvärvsarbete, att makarna hade sparmedel till ett belopp av 700 kronor och skuld å 200 kronor samt att Pettersson ägde en till 1 600 kronor taxerad fastighet, som emellertid vore intecknad för 500 kronor. Pettersson vore icke medlem av sjukkasse och ej heller eljest sjukförsäkrad. Av Pettersson gjord ansökan om folkpension vore icke slutbehandlad av pensionsstyrelsen.

Såsom ett allmänt slutomdöme över framställningen har riks försäkringsanstalten förklarat sig finna billighetsskäl tala för att åtgärder vidtagas för att Pettersson i anledning av sin yrkessjukdom erhåller ersättning av statsmedel.

Yttranden.

Efter remiss ha *försäkringsrådet* och *statskontoret* avgivit yttranden.

Försäkringsrådet åberopar därvid till en början ett från dess medicinskt sakkunnige, *docenten Alf Westergren*, införskaffat utlåtande, vilket utmynnar i följande uttalande:

Beträffande tidpunkten för sjukdomens yppande synes mig år 1923 mest befogad, då Pettersson vid denna tid sökt läkare och åtminstone under någon tid varit arbetsoförmögen på grund av symtom, vilka med hög grad av sannolikhet kunna väsentligen tillskrivas silikos. Även en tidpunkt 1938 eller 1939 kan med goda skäl väljas (säkerligen har silikosdiagnosen redan då mer eller mindre uttryckligen framförts). Tiden 3/1 1944, då diagnosen fastställdes, synes mig vida svagare motiverad än 1923 eller 1938—39.

Farligt arbete har tydligen ej förekommit efter år 1917. Ingen invändning mot livräntesatsen 75 % januari—mars 1944.

Försäkringsrådet meddelar vidare i sitt yttrande, att rådet efter granskning av handlingarna icke funnit olycksfallsförsäkringsbolagets beslut den 13 juni 1944 föranleda någon rådets åtgärd. I själva saken anför rådet:

I likhet med riksförsäkringsanstalten finner rådet billighetsskäl tala för att åtgärder vidtagas för att Pettersson i anledning av sin sjukdom erhåller ersättning av statsmedel.

Vad beträffar ersättningens storlek delar rådet Westergrens mening, att det synes mest befogat att anse sjukdomen yppad år 1923.

Därest sjukdomen anses yppad under nämnda år och man skulle utgiva ersättning enligt yrkessjukdomsförsäkringslagen, som om denna varit gällande å dagen för sjukdomens yppande, skulle erfordras bland annat en prövning av den av sjukdomen förorsakade nedsättningen av arbetsförmågan alltsedan denna tid, varjämte ett år, räknat tillbaka från dagen för sjukdomens yppande, skulle på sätt i 9 § olycksfallsförsäkringslagen stadgas bliva av grundläggande betydelse för bestämmandet av den årliga arbetsförtjänsten. Härtill komme vidare eventuellt dyrtidstillägg för vissa år enligt härom utfärdade författningar.

Då i förevarande fall skulle gälla att av billighetsskäl utgiva ersättning, synes det rådet emellertid, som om man icke skulle behöva i allo följa yrkessjukdomsförsäkringslagens bestämmelser i fråga om ersättningen. Pettersson synes icke böra tillerkännas ersättning retroaktivt för avsevärd tid tillbaka. För övrigt vill rådet framhålla den osäkerhet, som förefinnes beträffande ersättningsfrågans bedömande från medicinsk synpunkt.

Under nu angivna förhållanden synes ersättningen skäligen kunna bestämmas i enlighet med riksförsäkringsanstaltens förslag, vilket skulle innebära bland annat, att sjukdomen anses yppad den 3 januari 1944 och att den årliga arbetsförtjänsten bestämmas till 2 000 kronor. Mot den föreslagna invaliditetsgraden av 75 procent för tiden efter sistnämnda dag har rådet ingen erinran att framställa.

Ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolaget Land och Sjö har för utredning i ersättningsfrågan föranställt om Petterssons intagning å Serafimerlasarettet samt, jämte det bolaget bestritt kostnaden å lasarettet, utgivit sjukpenning under tiden för lasarettvistelsen. Riksförsäkringsanstaltens förslag torde innebära, att för tid, under vilken Pettersson sålunda erhållit sjukpenning m. m. av försäkringsbolaget, ytterligare ersättning icke skall utgå.

Statskontoret har med hänsyn till i detta fall föreliggande särskilda förhållanden ansett sig icke böra göra erinran mot att Pettersson, på sätt försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten föreslagit, får komma i åtnjutande av ersättning efter yrkessjukdomsförsäkringslagens grunder. Ämbetsverket ifrågasätter emellertid, huruvida icke ersättningen borde bestämmas att utgå först från och med dagen för ansökningens ingivande till riksförsäkringsanstalten.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Pettersson varit anställd såsom slipare sedan år 1910 och att han härunder ådragit sig silikos, vilken kon-

staterats första gången vid läkarundersökning den 3 januari 1944 och som enligt ett den 24 mars 1944 avgivet läkarutlåtande befinner sig i stadium III. Efter att under åren från 1910 till någotdera av åren 1917 eller 1918 ha arbetat med slipstenar av natursten, i vilket arbete fara för silikos föreligger, har han därefter arbetat vid slipstenar med konstgjorda slipskivor, i vilka icke funnits beståndsdelar, som kunde medföra dylik fara. På grund av att Pettersson sålunda icke efter yrkessjukdomsförsäkringslagens ikraftträdande varit sysselsatt i s. k. farligt arbete har ersättning för yrkessjukdomen enligt gällande bestämmelser icke kunnat utbetalas. Emellertid synas i detta fall starka billighetsskäl tala för att Pettersson tillerkännes ersättning av statsmedel motsvarande vad som skulle ha utgått, därest lagen varit tillämplig. I fråga om den tidpunkt, från vilken sådan ersättning bör utgå, biträder jag riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets förslag, att den 4 januari 1944 bestämmas såsom begynnelse- och avslutningsdag för ersättningens utgående.

Under åberopande av det sålunda anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att i anledning av den Gideon Pettersson ådragna yrkessjukdomen må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. utbetalas ersättning med belopp, som skulle ha utgått, därest lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar varit tillämplig å sjukdomsfallet.

4:o.

Fråga om ersättning till A. G. W. Isaksson i anledning av yrkessjukdom (silikos).

Gällande bestämmelser m. m.

I fråga om gällande lagbestämmelser och tidigare fall, då ersättning av statsmedel beviljats, hänvisas till vad jag anförde under punkten 3:o. Vad gällande lagbestämmelser angår lämnas därjämte i det följande — i anslutning till ett av riksförsäkringsanstalten avgivet utlåtande — vissa ytterligare uppgifter.

Framställning om ersättning.

I skrivelse den 19 oktober 1944 har arbetaren *Anders Gustaf Wilhelm Isaksson*, under uppgift att han lede av yrkessjukdomen silikos, för vilken han icke kunnat erhålla ersättning jämlikt yrkessjukdomsförsäkringslagen, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att bereda honom livränta eller ersättning i någon form i anledning av yrkessjukdomen.

Verkställd utredning och avgivna yttranden över framställningen.

Yttranden i ärendet ha avgivits av riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet.

Beträffande de med ifrågavarande sjukdomsfall närmare sammanhängande omständigheterna anför *riksförsäkringsanstalten* i sitt utlåtande:

Isaksson, som är född den 6 april 1883, var under åren 1896—1917 anställd hos Aktiebolaget Gustavsbergs fabriks intressenter, där han arbetade i bolagets porslinsverkstäder. Under åren 1917—1921 var Isaksson anställd såsom arbetare i mekanisk verkstad, varefter han den 5 juli 1922 erhöll arbete hos Granit och Beton Aktiebolaget, Stockholm, till en början såsom byggnadsgrövarbetare och sedermera, från och med den 15 januari 1924, såsom arbetare vid stenkross. I januari 1932 drabbades Isaksson av lungblödning, varför han den 19 i samma månad nödgades avbryta sitt arbete hos bolaget och söka vård å Serafimerlasarettet, där företagen röntgenundersökning utvisade rester efter en vänstersidig pleurit och en lungteckning, som liknade den bild man finner vid pneumoconios (silikos). På grund av lungsjukdomen var Isaksson oförmögen till arbete under tiden intill den 2 mars samma år, då han återgick i arbete hos bolaget, där han sysselsattes med byggnadsarbete m. m. Med avbrott till följd av arbetsnedläggelse eller arbetsbrist pågick detta arbete till och med den 3 februari 1940, då anställningen upphörde. Under denna tid tilltog i allt högre grad den hosta och andfåddhet, varav Isaksson besvärats alltsedan år 1932, och av läkarundersökning, som den 27 juli 1940 företogs i samband med ifrågasatt anställning hos statens arbetsmarknadskommission, framgick, att Isaksson led av silikos, stadium I—II. Enligt ett den 1 augusti 1940 utfärdat läkarintyg beräknades Isakssons arbetsförmåga komma att för framtiden vara nedsatt med ungefär hälften. Först i samband med ifrågavarande läkarundersökning erhöll Isaksson vetskap om att han led av silikos.

Med anledning av en till Ömsesidiga försäkringsbolaget Land och Sjö den 30 september 1940 inkommen anmälan från Granit och Beton Aktiebolaget, att Isaksson skulle hava ådragit sig yrkessjukdomen under åren 1924—1932, då han var sysselsatt med arbete vid stenkross för aktiebolagets räkning, uttalade docenten Torsten Bruce i ett till försäkringsbolaget den 20 oktober 1940 i ärendet avgivet yttrande, bland annat, att Isakssons ifrågavarande arbete vid stenkross under åtta års tid ej ensamt kunde giva upphov till Isakssons silikos. Med kännedom om de ur silikossynpunkt ringa arbetsrisker, som hota arbetare i stenkrossar, vore han överhuvud taget obenägen att tro, att Isakssons arbete vid stenkrossen bidragit till utvecklingen av hans silikos. Med absolut visshet kunde detta emellertid ej fastställas. Försäkringsbolaget meddelade därefter den 11 november 1940, att bolaget funnit sjukdomen icke hava uppstått under nämnda tid. På grund därav och då arbetet vid den ifrågavarande stenkrossen icke kunde hänföras till sådant farligt arbete, som enligt lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar anses förorsaka uppkomsten av stendammslunga, beslöt försäkringsbolaget att icke utgiva någon ersättning jämlikt nämnda lag. Försäkringsbolagets förenämnda beslut torde få anses innebära, att bolaget funnit Isakssons ifrågavarande arbete vid stenkross icke vara att anse såsom s. k. farligt arbete i yrkessjukdomsförsäkringslagens mening.

Av försäkringsrådet sedermera verkställd granskning av försäkringsbola-

gets handlingar föranledde icke någon rådets åtgärd. I ett till rådet avgivet yttrande från dess medicinskt sakkunnige, docenten Alf Westergren, uttalades, bland annat, att Isakssons ifrågavarande sjukdom måste anses ådragen under åren 1896—1917 samt yppad år 1932. Beträffande farligt arbete efter den 1 januari 1931 kunde anföras, att stenkrossningsarbete, särskilt som det övervägande bedrivits utomhus, i praktiken icke räknades som silikosframkallande, vilket borde gälla, även om tillfälligtvis i det krossade materialet kunde hava ingått en del bergarter, vilka under andra omständigheter kunna vara silikosframkallande.

Riksförsäkringsanstalten anmärker vidare, att flera i yrkessjukdomsförsäkringslagen uttalade förutsättningar för ersättning icke föreläge i föreliggande fall. Sålunda hade Isaksson ansetts icke hava efter 1931 års ingång varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där arbetarna vore utsatta för inverkan av den art, som framkallat yrkessjukdomen. Vidare hade Isaksson icke inom tio år före dagen för sjukdomens yppande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där fara föreläge för ifrågavarande yrkessjukdom. Anstalten fortsätter:

I ytterligare ett hänseende uppfylles icke i yrkessjukdomsförsäkringslagen uppställt villkor för ersättning. Jämlikt den lydelse av 7 §, som gällde vid tiden för yppandet av Isakssons sjukdom, var nämligen rätten till ersättning förfallen, därest icke inom två år från dagen för yppandet av yrkessjukdom vidtagits någon i paragrafen angiven åtgärd till ersättningsrättens bevarande. Först under år 1940, sedan Isaksson genom förut omförmälda läkarundersökning den 27 juli samma år erhöll vetskap om att han led av silikos, vidtogs emellertid i förevarande fall sådan åtgärd. Emellertid erhöll paragrafen från och med år 1937 den ändrade lydelse, som alljämt gäller och enligt vilken föreskriven åtgärd till ersättningsrättens bevarande i visst fall kan få vidtagas inom längre tid än två år från dagen för sjukdomens yppande, nämligen om arbetaren först vid en senare tidpunkt än dagen för yppandet erhållit vetskap om sjukdomens art. Åtgärd, varom nu är fråga, får då vidtagas inom två år från denna senare tidpunkt. Beträffande övergången från den äldre till den nya lydelsen av paragrafen har emellertid försäkringsrådet i fråga om yrkessjukdom, som yppats före den 1 januari 1937, funnit den nya lydelsen endast kunna tillämpas i sådana fall, då rätten till ersättning icke redan den 1 januari 1937 gått förlorad på grund av den äldre lydelsen. I enlighet härmed är rätten till ersättning i nu förevarande fall försutten, trots att anmälan om yrkessjukdomen inkom till vederbörande försäkringsbolag inom kort tid från det Isaksson erhöll vetskap om sjukdomens art. Emellertid har Kungl. Maj:t, jämlikt därom av 1939 års riksdag lämnat generellt bemyndigande, i vissa fall, då rätten till ersättning enligt yrkessjukdomsförsäkringslagen gått förlorad på grund av bestämmelserna i 7 § i dess lydelse före den 1 januari 1937, medgivit att — då skäl därtill ansetts föreligga — av statsmedel finge utbetalas lika stor ersättning i anledning av yrkessjukdomen, som skulle hava utgått, därest yrkessjukdomsförsäkringslagen varit tillämplig.

Riksförsäkringsanstalten har vidare, efter inhämtande av yttrande av docenten Bruce i dennes egenskap av biträdande läkare inom anstalten, till prövning upptagit frågan, vilken ersättning Isaksson skulle ha tillerkänts.

därest han ådragit sig sin yrkessjukdom under sådana förhållanden, att ersättning skulle ha utgivits av anstalten. Härom anför anstalten:

Anstalten har funnit sjukdomen böra anses yppad den 19 januari 1932. Jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, vilken lag ifråga om ersättning för yrkessjukdom skall äga motsvarande tillämpning, skulle — enligt den vid tidpunkten för yppandet av Isakssons yrkessjukdom gällande lydelsen av 6 och 9 §§ nämnda lag — i anledning av sjukdomen hava utgivits, förutom ersättning för erforderlig läkarvård m. m., hel sjukpenning för tiden från och med den 20 januari till och med den 1 mars 1932 med 5 kronor 50 öre för dag, motsvarande en årlig arbetsförtjänst, överstigande 2 835 kronor. För tiden från och med den 2 mars 1932 till och med den 26 juli 1940 skulle hava utgivits livränta med 500 kronor för år, motsvarande en årlig arbetsförtjänst, överstigande 3 000 kronor, och en invaliditetsgrad av 25 procent. Från och med den 27 juli 1940 skulle livränta hava utgivits med 1 000 kronor för år, motsvarande en invaliditetsgrad av 50 procent, vilken livränta skulle ha tillerkänts för Isakssons återstående livstid. Å sistnämnda livränta skulle, enligt därom särskilt meddelade bestämmelser (sv. förf.saml. nr 942/1941 och 449/1943), ha utgått dyrtidstillägg med 15 procent under åren 1942 och 1943 och 20 procent under åren 1944 och 1945.

Beträffande Isakssons familjeförhållanden och ekonomiska omständigheter har riksförsäkringsanstalten inhämtat, att Isaksson är gift, att hans hustru, som är född den 30 juli 1879, på grund av sjukdom är arbetsförmögen, att makarna ha fyra barn, vilka uppgivits icke kunna bidra till föräldrarnas uppehälle, att en dotter, som emellertid ämnar inom kort ingå äktenskap, tillsvidare vistas i föräldrahemmet och till föräldrarna för kost och logi erlägger 55 kronor i månaden, att makarna Isaksson, som sakna tillgångar, alltsedan den 1 juni 1940 uppbära folkpension, som, inberäknat dyrtidstillägg, för vardera av åren 1943 och 1944 uppgått till ett sammanlagt belopp av 1 462 kronor om året, att de av vederbörande fattigvårdsstyrelse erhållit understöd alltsedan år 1940 med tillhoppa 20 kronor i månaden, vilket belopp från och med september månad 1944 höjts till 35 kronor, samt att mannen under tiden 1 juli 1940—31 december 1941 erhållit bidrag från en sjuk- och begravningskassa av privat natur med en krona för dag.

Riksförsäkringsanstalten upptager slutligen till övervägande, huruvida i förevarande fall billighetsskäl kunna anses tala för att ersättning av statsmedel tillerkännes Isaksson. Därvid hade anstalten, som visserligen funnit det icke vara ådagalagt, att det stenkrossningsarbete, som Isaksson utfört efter 1931 års ingång, vore att betrakta såsom arbete i verksamhet, där arbetarna vore utsatta för inverkan av den art, som framkallat nu ifrågavarande yrkessjukdom, likväl funnit möjligheten därav icke vara helt utesluten. Med hänsyn härtill och till övriga i ärendet föreliggande omständigheter har riksförsäkringsanstalten — om ock med tvekan — för sin del funnit sig icke böra motsätta sig, att i anledning av Isakssons yrkessjukdom åtgärder vidtoges i syfte att av statsmedel tillerkänna understöd jämlikt

grunderna för yrkessjukdomsförsäkringslagen. Därest sådant understöd skulle beviljas, borde detsamma tillerkännas tidigast från och med den 21 november 1940. Nämda dag hade nämligen Isaksson i anledning av försäkringsbolagets avslagsbeslut inkommit till riksförsäkringsanstalten med framställning i dylikt syfte. Enligt från pensionsstyrelsen under hand inhämtad upplysning skulle, därest till Isaksson utgivits livränta jämlikt yrkessjukdomsförsäkringslagen, beloppet av till makarna Isaksson utgående pensionsförmåner för tid, varunder livräntan utgivits, ha minskats. Med anledning härav ansåg anstalten det böra övervägas, huruvida icke från understöd, som kunde komma att tillerkännas Isaksson för tid, varunder sådan minskning icke ägt rum, borde avdragas ett belopp, som svarade emot ifrågavarande minskning.

Försäkringsrådet anser i sitt utlåtande humanitära skäl tala för att Isaksson på grund av ifrågavarande sjukdom av statsmedel tillerkännes understöd jämlikt grunderna för yrkessjukdomsförsäkringslagen och tillstyrker, att Kungl. Maj:t vidtager åtgärder i sådant hänseende. I likhet med riksförsäkringsanstalten finner rådet, att dylikt understöd bör utgå tidigast från och med den 21 november 1940 samt att Isakssons årliga arbetsförtjänst bör beräknas till 3 000 kronor. I fråga om uppskattningen av invaliditetsgraden, anser rådet, under åberopande av yttrande härutinnan från sin medicinskt sakkunnige, docenten Westergren, att invaliditetsgraden på grund av ifrågavarande sjukdom från och med den 21 november 1940 bör beräknas till $66\frac{2}{3}$ procent. Rådet uttalar slutligen som sin åsikt, att från det understöd, som kan komma att tillerkännas Isaksson, bör avdragas det belopp, varmed till makarna Isaksson utgivna pensionsförmåner skulle ha minskats, om understödet varit tillerkänt Isaksson, innan storleken av pensionsförmånerna bestämdes.

Departements-
chefen.

Utredningen i förevarande ärende ger vid handen, bland annat, att yrkessjukdomen silikos yppats hos Isaksson den 19 januari 1932 samt att anmälan om sjukdomen gjorts kort tid efter det Isaksson i samband med en den 1 augusti 1940 företagen läkarundersökning erhållit vetskap om arten av sin sjukdom. Det är vidare klart, att samtliga förutsättningar för ersättning i överensstämmelse med yrkessjukdomsförsäkringslagen ej föreligga i Isakssons fall. Den allvarligaste bristen härutinnan är, att det icke kan anses vara ådagalagt, att det stenkrossningsarbete, som Isaksson utfört efter 1931 års ingång, är att betrakta såsom arbete i verksamhet, där arbetarna äro utsatta för inverkan av den art, som framkallat ifrågavarande yrkessjukdom. Detta förhållande har också legat till grund för vederbörande försäkringsbolags beslut att förvägra Isaksson begärd ersättning. Emellertid har riksförsäkringsanstalten uttalat, att möjligheten av en dylik sjukdomsframkallande inverkan icke är helt utesluten. Med hänsyn till detta uttalande och då de övriga omständigheter, som medföra, att fallet icke kan direkt inord-

nas under yrkessjukdomsförsäkringslagen, ej böra hindra, att ersättning tillerkännes Isaksson i särskild ordning, finner jag omständigheterna tala för att Isaksson, på sätt myndigheterna föreslagit, beredes ersättning av statsmedel i anledning av sin yrkessjukdom. Härvid har jag givetvis fäst avseende vid Isakssons familjeförhållanden och ekonomiska ställning. Ersättningen synes i enlighet med vad riks-försäkringsanstalten med instämmande av försäkringsrådet föreslagit böra utgå från och med den 21 november 1940 i form av livränta, beräknad efter en för Isaksson uppskattad årlig arbetsförtjänst av 3 000 kronor. Beträffande graden av Isakssons invaliditet bör denna i enlighet med försäkringsrådets uttalande uppskattas till $66\frac{2}{3}$ procent. Jag anser det vidare riktigt att, såsom föreslagits, från Isaksson tillkommande ersättning avdrages det belopp, varmed till makarna Isaksson utgivna pensionsförmåner skulle ha minskats, om understödet varit tillerkänt Isaksson, innan storleken av pensionsförmånerna bestämdes.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att i anledning av den Anders Gustaf Wilhelm Isaksson ådragna yrkessjukdomen må från och med den 21 november 1940 av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. utbetalas en årlig livränta med belopp, som vid en uppskattning av den årliga arbetsförtjänsten till 3 000 kronor och invaliditetsgraden till $66\frac{2}{3}$ procent skulle ha utgått, därest lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar varit tillämplig å Isaksson, dock med avdrag för belopp, varmed till makarna Isaksson utgivna pensionsförmåner skulle ha minskats, om understödet varit tillerkänt Isaksson, innan storleken av pensionsförmånerna bestämdes.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda under punkterna 1:o—4:o, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hans Bergström.